

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DS. RÓWNEGO TRAKTOWANIA

Raport końcowy

**z 16 wojewódzkich konferencji regionalnych:
„Krajowa oraz regionalna polityka przeciwdziałania
przemocy w rodzinie oraz przemocy ze względu na płeć”**

**Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego
Traktowania**

Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa

Tel. +48 22 694 75 35, fax +48 22 694 72 34

E-mail: bprrt@kprm.gov.pl

Redakcja:

Anna Puchacz-Kozioł, Starszy Specjalista, Biuro Pełnomocnika
Rządu ds. Równego Traktowania

dr Maria Pawłowska, Specjalista, Biuro Pełnomocnika Rządu ds.
Równego Traktowania

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Najczęstsze propozycje zmian zgłaszane podczas konferencji:	6
3. Postulaty zmian Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania :..	8
4. Statystyki wg województw, dane za 2012 r. :	9

1. Wprowadzenie

Między 20 maja a 21 października 2013r. odbyło się 16 wojewódzkich konferencji regionalnych pt. „Krajowa oraz regionalna polityka przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przemocy ze względu na płeć” (szczegóły terminów w Tabeli 1). Konferencje były współorganizowane przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i Urzędy Wojewódzkie.

Data	Miasto	Województwo
20 Maja	Poznań	Wielkopolskie
3 Czerwca	Gorzów Wielkopolski	Lubuskie
24 Czerwca	Lublin	Lubelskie
27 Czerwca	Warszawa	Mazowieckie
4 Lipiec	Olsztyn	Warmińsko-Mazurskie
2 Września	Gdańsk	Pomorskie
5 Września	Bydgoszcz	Kujawsko-Pomorskie
6 Września	Łódź	Łódzkie
9 Września	Kraków	Małopolskie
19 Września	Białystok	Podlaskie
20 Września	Kielce	Świętokrzyskie
23 Września	Szczecin	Zachodniopomorskie
30 Września	Katowice	Śląskie
4 Października	Wrocław	Dolnośląskie
7 Października	Rzeszów	Podkarpackie
21 Października	Opole	Opolskie

Tabela 1. Daty konferencji regionalnych

Celem konferencji było omówienie kwestii związanych z przeciwdziałaniem i zwalczaniem przemocy w rodzinie oraz wobec kobiet w gronie profesjonalistów i profesjonalistek. Na każdej z konferencji omówione zostało znaczenie stereotypów płciowych i rola *Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej*, jak również praktyczne wyzwania i rozwiązania dla gminnych zespołów interdyscyplinarnych.

Ponadto, przedstawione zostały działania realizowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w zakresie:

- projektu Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,
- Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,
- Programu Operacyjnego pn. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć” realizowanego w ramach perspektywy finansowej 2009-2014 i współfinansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF);
- Projektów systemowych realizowanych w ramach środków finansowych pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Konferencje były największymi dotychczas konsultacjami społecznymi dotyczącymi projektowania polityki antyprzemocowej państwa. W każdej uczestniczyło od 160 do 400 osób, co daje kilkutysięczną rzeszę uczestników i uczestniczek – specjalistów i specjalistek z takich dziedzin jak pomoc społeczna, edukacja, prokuratura, sądy, policja, ochrona zdrowia, ośrodki akademickie i organizacje pozarządowe.

2. Najczęstsze propozycje zmian zgłaszane podczas konferencji:

		Postulaty/propozycje zmian
Generalne	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	▪ Przeprowadzenie kampanii uwrażliwiającej społeczeństwo na krzywdę osób starszych. ▪ Przygotowanie i udostępnienie odpowiedniej infrastruktury pomocowej - mieszkań chronionych, poradni specjalistycznych, ośrodków wsparcia i terapii rodzin. ▪ Udostępnienie zwiększonej ilości środków finansowych na realizację zadań z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dostosowanych do rzeczywistych wymagań, w tym środków na opłacenie pracy członków zespołów interdyscyplinarnych. ▪ Potrzeba skuteczniejszej ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach

	Ministerstwo Sprawiedliwości	procedury Niebieskiej Karty. - Przeprowadzenie obowiązkowych szkoleń ze specyfiki przemocy domowej i przemocy wobec kobiet dla wymiaru sprawiedliwości, sędziów, prokuratorów, kuratorów – z naciskiem na świadczenie odpowiedniej pomocy osobom doznającym przemocy. - Usprawnienie współpracy przedstawicieli/ek prokuratury z zespołami interdyscyplinarnymi.
	Ministerstwo Zdrowia	Usprawnienie współpracy przedstawicieli/ek ochrony zdrowia z zespołami interdyscyplinarnymi.
Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie		- art. 6a – uzupełnienie wymogów kwalifikacyjnych dla osób kierujących specjalistycznymi ośrodkami wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie o posiadanie co najmniej 100 godzin szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - art. 9a ust. 3 pkt 6 – doprecyzowanie, że organizacja pozarządowa, wchodząca w skład zespołu interdyscyplinarnego, powinna w swoich zadaniach statutowych mieć uwzględnioną działalność na rzecz rodzin i wskazanym byłoby również, żeby prowadziła swoje działania na terenie danej gminy, - art. 9a ust. 11 – zmiana, polegająca na powoływaniu grupy roboczej w składzie adekwatnym do problemów zdiagnozowanych w danej rodzinie, - art. 9d ust. 2 – rozszerzenie katalogu osób uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskiej Karty” o przedstawicieli jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, - art. 12a – rozszerzenie katalogu osób, u których można umieścić dziecko, jeśli musi być odebrane z rodziny, o osoby zaprzyjaźnione, np. sąsiadów czy dalszą rodzinę, - uzupełnienie zadań własnych powiatu o: 1) powoływanie powiatowego koordynatora ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 2) monitorowanie przemocy w rodzinie przy pomocy koordynatora powiatowego.
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"		- skróceniem formularza „Niebieska Karta – A” do 2 stron oraz konieczność umieszczenia daty urodzenia ofiary przemocy oraz sprawcy przemocy, - uregulowanie w procedurze „Niebieskiej Karty” sytuacji, w której osoba podejrzana o stosowanie przemocy nie stawia się na posiedzenia grupy roboczej oraz wprowadzenie rozwiązań prawnych umożliwiających podjęcie skutecznych działań, gdy osoba stosująca przemoc nie zgłasza się na posiedzenia grupy roboczej,

- § 7 ust. 1 – skrócenie terminu przekazania formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego z 7 dni do 3 dni roboczych,
- § 8 ust. 1 – doprecyzowanie, że przewodniczący przekazuje formularz A członkom zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej nie później, niż w ciągu 3 dni roboczych,
- § 18 ust. 1 – uzupełnienie, że zakończenie procedury następuje również w przypadku śmierci osoby stosującej przemoc, a także w sytuacji, kiedy przestaje ona dotyczyć członków rodziny w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- § 18 ust. 3 – doprecyzowanie, czy o zakończeniu procedury powinny być powiadomione również osoby dotknięte przemocą i osoby ją stosujące,
- wyłączenie części dla ochrony zdrowia w odrębną kartę „Niebieski Miś”. Merytoryczna ewaluacja pytań z pomniejszeniem pytań otwartych,
- ujęcie w rozporządzeniu dokładnego standardu postępowania z osobą krzywdzoną (dzieckiem, osobą dorosłą), dla pracowników ochrony zdrowia,
- wprowadzenie kolorystyki poszczególnych kart, lub kolorystyki modułów dla poszczególnych przedstawicieli zawodów,
- Formularz „Niebieska Karta – B” zmienić nazwę „Pouczenie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie” na „Informacja dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie”, stworzyć dodatkowy formularz informacyjny dedykowany dzieciom,
- zmienić terminologię „ofiara” na „osoba dotknięta przemocą”,
- możliwość zadawania pytań otwartych w formularzu „Niebieska Karta – C”, zmniejszenie ilości zobowiązań dla osoby doświadczającej przemocy w rodzinie, wypisywanych w sposób dyrektywny przez grupy robocze i przejście w kierunku analizy potrzeb i oczekiwań.
- określenie uprawnienia osób uwikłanych w przemoc w zakresie dostępu do danych, przekazywanych członkom zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, z uwzględnieniem ochrony osób doznających przemocy.

3. Postulaty zmian Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania :

- wprowadzenie procedury umożliwiającej (niezależnych od toczących się procedur karnych) natychmiastowe odseparowanie sprawcy od osoby doznającej przemocy,
- wprowadzenie do definicji przemocy w rodzinie uregulowanej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemocy ekonomicznej oraz

rozszerzenie definicji o byłych partnerów/małżonków nie mieszkających razem.

4. Statystyki wg województw, dane za 2012 r. :

Woj. Dolnośląskie

- Liczba gmin: 169
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 169
- Liczba „Niebieskich Kart”: 2 954
 - Policja – 65%
 - Pomoc społeczna – 25%
 - Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych – 5%
 - Oświata – 4%
 - Ochrona zdrowia – 1%
- Statystyka przemocy:
 - 2118 osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w tym: 1944 mężczyzn, 161 kobiet, 13 dzieci
 - 2722 osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w tym: 225 mężczyzn, 1995 kobiet, 502 dzieci
- Ośrodki wsparcia: 2
- Ośrodki Interwencji Kryzysowej: 13

Woj. Kujawsko – Pomorskie

- Liczba gmin: 144
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 143
- Liczba „Niebieskich Kart”: 3 154
 - Policja – 79%
 - Pomocy społeczna – 17%
 - Oświata – 2%
 - Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych – 0,09%
 - Ochrona zdrowia – 0,04%
- Statystyka przemocy:
 - 2 513 osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w tym: 2 305 mężczyzn, 177 kobiet, 31 małoletnich

- 3 342 osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w tym: 2 416 kobiet, 306 mężczyzn, 627 małoletnich
- Ośrodki wsparcia: 2
- Ośrodki Interwencji Kryzysowej: 10

Woj. Lubelskie

- Liczba gmin: 213
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 202
- Liczba „Niebieskich Kart”: 3095
 - Policja – 98%
 - Oświata – 1%
 - Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych – 0,07%
 - Ochrona zdrowia – 0,03%
- Statystyki przemocy:
 - Liczba kobiet, które stosowały przemoc w rodzinie: 180
 - Liczba mężczyzn, którzy stosowali przemoc w rodzinie: 2 903
 - Liczba kobiet, które doświadczyły przemocy: 2 955
 - Liczba mężczyzn, którzy doświadczyli przemocy: 354
 - Liczba dzieci, które doświadczyły przemocy: 559
 - Liczba przypadków, w których istniało podejrzenie, że sprawcami przemocy były kobiety: 195
 - Liczba przypadków, w których istniało podejrzenie, że sprawcami przemocy byli mężczyźni: 2896
- Ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy: 2
 - Liczba całodobowych ośrodków pomocy: 1 (wojewódzkie Centrum Informacyjne dla Ofiar Przestępstw i Wykroczeń. Telefon z numerem 987 czynny jest całą dobę, również w dni wolne od pracy, niedziele i święta)
- Ośrodki Interwencji kryzysowej: 22

Woj. Lubuskie

- Liczba gmin: 83
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 83
- Liczba „Niebieskich Kart”: 2 531
 - Policja – 85%
 - Pomoc społeczna – 11%
 - Oświata – 0,1%
 - Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych – 0,08%

- Ochrona zdrowia – 0,01%
- Statystyka przemocy:
 - 2 303 osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w tym: 2 143 mężczyźni, 156 kobiet, 4 małoletnich
 - 3 372 osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w tym: 2 180 kobiet, 314 mężczyźni, 878 małoletnich
- Ośrodki wsparcia: 1; punkty konsultacyjne: 37
- Ośrodki Interwencji kryzysowej: 7

Woj. Łódzkie

- Liczba gmin: 177
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 176
- Liczba „Niebieskich Kart”: 3 186
 - Policja – 81%
 - Pomocy społeczna – 15%
 - Oświata – 2%
 - Gminna komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – 1.6%
 - Ochrona zdrowia – 0,03%
- Statystyki przemocy:
 - 3 048 sprawców przemocy, w tym: 2 883 mężczyzn, 165 kobiet, 17 małoletnich
 - 1 448 ofiar przemocy z czego 101 osób po 66 roku życia
- Ośrodki wsparcia: 7; punkty konsultacyjne: 64
- Ośrodki Interwencji kryzysowej: 15

Woj. Małopolskie

- Liczba gmin: 182
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 181
- Liczba „Niebieskich Kart”: 6 312
 - Policja – 65%
- Statystyka przemocy:
 - 4 180 sprawców przemocy, w tym 3836 mężczyzn, 336 kobiet i 8 małoletnich
 - 7 839 ofiar przemocy w tym 4277 kobiet, 842 mężczyzn, 2720 małoletnich
- Ośrodki wsparcia: 2
- Ośrodki Interwencji kryzysowej: 10

Woj. Mazowieckie

- Liczba gmin: 314
- Liczba „Niebieskich Kart” – 8 847
 - Policja - 81%
 - Pomoc społeczna – 15%
 - Oświata – 2%
 - Ochrona zdrowia – 1%
 - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 0,1%
- Statystyka przemocy: brak danych
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 331
- Ośrodki wsparcia: 20 otwartych całodobowo
- Interwencja kryzysowa: 12 ośrodków interwencji kryzysowej – 154 miejsca całodobowe.

Woj. Opolskie

- Liczba gmin: 71
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 71
- Liczba „Niebieskich Kart”: 1795
 - Policja – 77%
 - Opieka społeczna – 17,5%
 - Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych – 2,5%
 - Oświata – 1,9%
 - Ochrona zdrowia – 0,6%,
 - Przedstawiciele innych instytucji – 0,5%
- Statystyka przemocy:
 - Liczba ofiar przemocy w rodzinie – 1955, w tym:
 - Kobiet – 1428,
 - Mężczyzn – 188,
 - Małoletnich – 339,
 - Liczba sprawców – 1482, w tym:
 - Kobiet – 136,
 - Mężczyzn – 1344,
 - Małoletnich – 2.
- Ośrodki wsparcia: 1 ośrodek wsparcia z miejscami całodobowymi; 2 specjalistyczne ośrodki wsparcia
- Interwencja kryzysowa: 6 ośrodków

Woj. Podkarpackie

- Liczba gmin: 160
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 160
- Liczba „Niebieskich kart”: 3826
 - Policja – 94%
 - Opieka społeczna – 3%
 - Oświata – 1%
 - Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych – 0,7%
 - Ochrona zdrowia – 0,4%,
- Statystyki przemocy
 - Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy: 3 811 mężczyzn, 248 kobiet, 16 małoletnich
 - Liczba rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej: 4 072
 - Liczba osób poszkodowanych przemocą domową: 7 474 (w tym 4 118 kobiet, 2 563 dzieci, 793 mężczyzn)
- Ośrodki wsparcia: 4
- Interwencja kryzysowa: 14 ośrodków (w tym 9 posiadających miejsca hostelowe), 50 punktów interwencji kryzysowe

Woj. Podlaskie

- Liczba gmin: 118
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 118
- Liczba „Niebieskich Kart” : 2 534
- Statystyka przemocy:
- Ośrodki wsparcia: 2 specjalistyczne ośrodki wsparcia i 46 punktów konsultacyjnych
- Interwencja kryzysowa: 7 ośrodków interwencji kryzysowej (w tym 6 całodobowych)

Woj. Pomorskie

- Liczba gmin: 123
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 123
- Liczba „Niebieskich Kart”: 2 159
- Statystyka przemocy:
 - Liczba osób doznających przemocy: 14 936 osób
 - Indywidualne plany pomocy dla osób doznających przemocy: 1 512
 - Indywidualne plany pomocy dla osób stosujących przemoc: 784

- Ośrodki wsparcia: 2 ośrodki
- Interwencja kryzysowa: 7 ośrodków

Woj. Śląskie

- Liczba gmin: 167
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 166
- Liczba „Niebieskich Kart”: 10 424
 - Policja – 80%
 - Pomoc społeczna – 16%
 - Oświata – 2%
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 1%
 - Ochrona zdrowia – 0,7%
- Statystyka przemocy: brak danych
- Ośrodki wsparcia: 4 ośrodki
- Interwencja kryzysowa: 2 ośrodki

Woj. Świętokrzyskie

- Liczba gmin: 102
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 102
- Liczba „Niebieskich Kart”: 2 197
 - Policja – 85%
 - Pomoc społeczna – 13%
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 1%
 - Oświata – 1%
 - Ochrona zdrowia – 0,4%
- Statystyka przemocy: brak danych
- Ośrodki wsparcia:
 - Liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia: 1
 - Liczba domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży: 1
 - liczba opracowanych planów pomocy: 2 270
 - Liczba punktów konsultacyjnych: 31
- Interwencja Kryzysowa: 4 (56 miejsc całodobowych)

Woj. Warmińsko – Mazurskie

- Liczba gmin: 116
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych:
- Liczba „Niebieskich Kart”: 4 333
- Statystyka przemocy:

- Liczba osób, dotkniętych przemocą w rodzinie, którym udzielono wsparcia: 5 425 (w tym 1 281 dzieci, 80 osób niepełnosprawnych, 178 osób pow. 60 r.ż.)
- Ośrodki wsparcia: 4 (2 gminne, 2 powiatowe), 55 punktów
- Interwencja kryzysowa: 8 w tym 7 z miejscami całodobowymi (78 miejsc)

Woj. Wielkopolskie

- Liczba gmin: 226
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 224
- Liczba „Niebieskich Kart”: 3 841
 - Policja – 71%
 - Pomoc społeczna – 24%
 - Oświata – 4%
 - Ochrona zdrowia – 1%
 - Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 0,03%
- Statystyka przemocy: brak danych
- Ośrodki wsparcia: 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia
- Interwencja kryzysowa: 22 ośrodki interwencji kryzysowej

Woj. Zachodniopomorskie

- Liczba gmin: 114
- Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych: 114
- Liczba „Niebieskich Kart”: 2347
 - Policja – 60%
 - Pomoc społeczna – 31%
 - Oświata – 6%
 - Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2,9%
 - Ochrona zdrowia – 0,1%
- Statystyka przemocy: brak danych
- Ośrodki wsparcia: 5 ośrodków wsparcia; 53 punkty konsultacyjne
- Interwencja kryzysowa: 16 ośrodków interwencji kryzysowej